
Εμπορικό Δίκαιο

Διάλεξη 2

Παναγιώτης Σταϊκούρας

Καθηγητής Χρηματοοικονομικού Δικαίου
Τμήμα Χρηματοοικονομικής και Τραπεζικής Διοικητικής
Πανεπιστήμιο Πειραιώς

Research Fellow, Institute of Global Law, Economics and Finance – Queen Mary University of London
Co-Director & Fellow, Institute of Finance & Regulation – University of Piraeus

Πηγές του Εμπορικού Δικαίου

Εξωγενείς πηγές

- ✓ Δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
- ✓ Σύνταγμα
- ✓ Διεθνές εμπορικό δίκαιο (διεθνείς συμβάσεις)
- Άρθρο 28(1) Συντ.: «Οι γενικά παραδεγμένοι κανόνες του διεθνούς δικαίου, καθώς και οι διεθνείς συμβάσεις, από την επικύρωσή τους με νόμο και τη θέση τους σε ισχύ σύμφωνα με τους όρους καθεμιάς, αποτελούν αναπόσπαστο μέρος του εσωτερικού ελληνικού δικαίου και υπερισχύουν από κάθε άλλη αντίθετη διάταξη νόμου.»

✓ Νόμος και κανονιστικές πράξεις της Διοίκησης

Ενδογενείς πηγές

- ✓ Έθιμο (μακροχρόνια και ομοιόμορφη άσκηση μιας συμπεριφοράς με πεποίθηση ότι αυτό προκύπτει από νομική ανάγκη)
 - ο Το Εμπορικό Δίκαιο ξεκίνησε ως εθιμικό δίκαιο/ ευελιξία και προσαρμοστικότητα στις πρακτικές ανάγκες
 - ο Ισοδυναμία νόμου και εθίμου (άρ. 1-2 ΑΚ)
- ✓ Εμπορικές συνήθειες (ό,τι και το έθιμο πλην όμως απουσιάζει το στοιχείο της πεποίθησης ότι η άσκηση της συμπεριφοράς προκύπτει από νομική ανάγκη): τα συναλλακτικά ήθη του εμπορίου
- Συμπληρώνουν ή ερμηνεύουν τις συμβάσεις (πχ, τόπος εκφόρτωσης, τρόπος συσκευασίας)
- ✓ Κανόνες δεοντολογίας-συμπεριφοράς (που πηγάζουν από επαγγελματικές ενώσεις)
- ✓ Νομολογία και διαιτησία
- Διεθνής διαιτησία και «υπερεθνικό συναλλακτικό δίκαιο» (lex mercatoria)
- ✓ Γενικοί Όροι Συναλλαγών (ΓΟΣ)

Συστήματα εμπορικότητας

- Τι είναι σύστημα εμπορικότητας;
 - Νομοθετική μέθοδος με βάση την οποία προσδίδεται σε μια πράξη ή σε ένα πρόσωπο ο χαρακτηρισμός της «εμπορικότητας»
- Γιατί μάς ενδιαφέρει το σύστημα εμπορικότητας;
 - Αφ' ενός για να κατανοήσουμε πώς και για ποιον λόγο χαρακτηρίζεται μια πράξη εμπορική και ένα πρόσωπο ως έμπορος, κι αφ' ετέρου για να μπορούμε να επιλέξουμε και να εφαρμόσουμε το σωστό κριτήριο, κανόνα δικαίου, αρχή κλπ, για να κρίνουμε εάν μια πράξη είναι εμπορική ή όχι και ένα πρόσωπο έμπορος ή όχι, ώστε να την/τον συσχετίσουμε με τις αντίστοιχες έννομες συνέπειες (υποχρεώσεις - δικαιώματα).
- Αντικειμενικό σύστημα (κυρίως Γαλλία): δίκαιο εμπορικών πράξεων
 - Σημασία έχει αν η πράξη είναι εμπορική με αποτέλεσμα τα πρόσωπα που ασκούν κατά σύνηθες επάγγελμα τέτοιες πράξεις να θεωρούνται «έμποροι»
 - ✓ Κρίσιμος συνεπώς είναι ο ορισμός των εμπορικών πράξεων από το νόμο (πρωτογενώς ή πρωτότυπα εμπορικές πράξεις)
 - ✓ Ωστόσο, όπως θα δούμε πιο κάτω, πέρα από τις παραπάνω εμπορικές εκ του νόμου πράξεις, εμπορικές είναι και οι επονομαζόμενες «παράγωγες εμπορικές πράξεις» και «κατ' αναλογία εμπορικές πράξεις»
- Υποκειμενικό σύστημα (κυρίως Γερμανία): δίκαιο εμπόρων
 - Η θεώρηση είναι προσωποκεντρική, υπό την έννοια ότι η εμπορική ιδιότητα ενός προσώπου αποδίδεται εφ' όσον πληροί τα κριτήρια του νόμου (πχ, εγγραφή σε επιμελητήριο), ανεξάρτητα από τις πράξεις που μετέρχεται, οι οποίες αποκτούν εμπορικό χαρακτήρα μεταγενέστερα και σε εξάρτηση με την ιδιότητα του προσώπου
- Παραλλαγή του υποκειμενικού συστήματος (κυρίως Ιταλία): το δίκαιο της εμπορικής επιχείρησης
 - Σημασία έχει η άσκηση εμπορικής επιχείρησης από πρόσωπο, δηλαδή, η εντατική εκμετάλλευση των παραγωγικών μέσων με σκοπό την κατ' επάγγελμα και επιχειρηματικά οργανωμένη παροχή αγαθών ή/και υπηρεσιών προς το κοινό

Το ελληνικό σύστημα εμπορικότητας – I

- Η ελληνική έννομη τάξη ακολουθεί ένα μεικτό σύστημα, αφού εφαρμόζει και τα τρία συστήματα
- Έτσι, το ελληνικό δίκαιο έχει ως αφετηρία τα δύο άρθρα στα οποία ορίζονται **οι πράξεις που είναι πρωτότυπα εμπορικές** (άρθρα 2 και 3 β.δ. 2/14.5.1835). Έπειτα, ένα πρόσωπο αποκτά την εμπορική ιδιότητα **εάν ασκεί κατά σύνηθες επάγγελμα εμπορικές πράξεις** (άρθρο 1 ΕμπΝ). Εξάλλου, αναγνωρίζεται το σύστημα της **οργανωμένης εμπορικής επιχείρησης**, ώστε κάποιες πράξεις να αποκτούν εμπορικό χαρακτήρα εφ' όσον εντάσσονται στο πλαίσιο συστηματικά οργανωμένης επιχείρησης υπό την επιδίωξη κέρδους. Τέλος, σε ορισμένα νομικά πρόσωπα-εταιρίες, η εμπορικότητα της εταιρίας μπορεί να απονέμεται απευθείας από το νόμο, ανεξάρτητα του εάν οι πράξεις που διενεργεί είναι εμπορικές ή όχι.

Δεδομένου ότι η αφετηρία του ελληνικού συστήματος εμπορικότητας είναι οι «πρωτότυπα εμπορικές πράξεις», η ανάλυση θα ξεκινήσει από το σημείο αυτό και, στη συνέχεια, θα συζητηθούν και οι υπόλοιποι τρόποι απόκτησης της εμπορικής ιδιότητας

Το ελληνικό σύστημα εμπορικότητας – II

- Εξ'αντικειμένου (ή εξ' ορισμού) εμπορικές πράξεις (η βάση του αντικειμενικού συστήματος)

- ✓ Διάταγμα 02.05.1835 περί Αρμοδιότητας Εμποροδικείων, άρ. 2 (χερσαίο εμπόριο)

- Αγορά προς μεταπώληση ή εκμίσθωση αυτούσιων-ακατέργαστων κινητών πραγμάτων καθώς και χρημάτων και άυλων αγαθών που έχουν εμπορευματοποιηθεί (πχ, ηλεκτρισμός, πληροφορίες, προσδοκίες)

Διανομή

- Επιχείρηση προμήθειας
- Επιχείρηση χειροτεχνίας (πχ, επισκευή ξένων επίπλων, συνεργείο αυτοκινήτων) καθώς και αγορά προς επεξεργασία και μεταπώληση (πχ, εστιατόριο)

Μεταποίηση

- Επιχείρηση πρακτορείας (πχ, πρακτορείο ταξιδίων)
- Επιχείρηση παραγγελίας (πχ, σχέση πελάτη-ΑΕΠΕΥ)

Υπηρεσίες

- Επιχείρηση μετακομίσεως (αγαθών και προσώπων) δια γης ή δι' ύδατος (πχ, ταχυδρομείο)
- Τραπεζικές και κολυβιστικές εργασίες
- Μεσιτεία
- Εκπλειστηρίαση
- Συναλλαγματικές
- Αποστολές χρημάτων (πχ, τραπεζικό έμβασμα)
- Επιχείρηση δημοσίων θεαμάτων (πχ, τηλεόραση, internet, φεστιβάλ, εκθέσεις)

- ✓ Διάταγμα 02.05.1835 περί Αρμοδιότητας Εμποροδικείων, άρ. 2 (θαλάσσιο εμπόριο)

- Πάσαν επιχείρησιν κατασκευής και πάσαν αγοράν, πώλησιν, ή μεταπώλησιν πλοίων, προς την εντός ή εκτός του Κράτους ναυτιλίαν χρησίμων. **όλας τας θαλασσίους αποστολάς, πάσαν αγοράν ή πώλησιν αρμένων, εξαρτίων, και ζωοτροφιών, πάσαν ναύλωσιν, πάν ναυτικόν δάνειον, όλα τα περί ασφαλειών συναλλάγματα και όσα άλλα αφορώσι την ναυτικήν εμπορίαν,** όλας τας περί μισθώσεως του πληρώματος συμφωνίας και συμβάσεις, όλας τας προς υπηρεσίαν εμπορικών πλοίων μισθώσεις ναυτικών

Το ελληνικό σύστημα εμπορικότητας – III

➤ Παράγωγα εμπορικές πράξεις

- ✓ Πράξεις που δεν είναι πρωτότυπα εμπορικές αλλά καθίστανται και θεωρούνται εμπορικές είτε επειδή τελούν σε σχέση εξάρτησης με τον έμπορο και λαμβάνουν χώρα στο πλαίσιο της εμπορίας του (εξ' υποκειμένου παράγωγα εμπορικές πράξεις) είτε επειδή τελούν σε σχέση εξάρτησης με άλλη πρωτότυπα εμπορική πράξη (εξ' αντικειμένου παράγωγα εμπορικές πράξεις)

- Πχ, σύναψη δανείου για να αγορασθούν αγαθά με σκοπό τη μεταπώληση, καθώς και τυχόν εγγύησή του
- Πχ, μίσθωση ακινήτου από έμπορο ως επαγγελματική έδρα
- Πχ, εντολή προς δικηγόρο για χειρισμό επαγγελματικής υπόθεσης, πρόσληψη υπαλλήλου

- Κατ' αναλογία εμπορικές πράξεις με βάση το παραλλαγμένο υποκειμενικό σύστημα (**οργανωμένη επιχείρηση**): οργανωμένη και με ένταση εκμετάλλευση μέσων-συντελεστών παραγωγής με σκοπό το κέρδος

- ✓ «Ανεξάρτητα από [τις] πράξεις των άρθρων 2-3 του ΔΑΕ [...] αντικειμενικώς εμπορική πράξη είναι και εκείνη, που δεν αναφέρεται μεν στα διαληφθέντα άρθρα, περιέχει όμως διαμεσολάβηση στην κυκλοφορία των οικονομικών αγαθών, φέρει δε και τα στοιχεία της αβεβαιότητας και του κινδύνου ή, με άλλη διατύπωση, **κάθε δραστηριότητα που ενέχει οργάνωση κεφαλαίου και εργασίας, λόγω της οποίας υπάρχει κερδοσκοπική εκμετάλλευση των αγοραζομένων υλών και της εργασίας των χρησιμοποιούμενων τρίτων προσώπων και των μηχανικών ή άλλων εγκαταστάσεων**» [ΕφΑθ 5739/2002]

- Πχ, μεταλλεία όπου υπάρχει εκμετάλλευση εργατών και μηχανημάτων, οργανωμένο εργαστήριο ζωγραφικής, ανέγερση οικοδομής με χρήση εργατοτεχνικού προσωπικού και μηχανημάτων
- **Προσοχή:** η ανεύρεση ιχνών επιχειρηματικής οργάνωσης δεν θα πρέπει να οδηγεί αυτόματα στην κατάφαση της εμπορικότητας, αλλά θα πρέπει να γίνεται ad hoc στάθμιση των ποιοτικών στοιχείων της οικονομικής έντασης και εμπλοκής στην αγορά

Πλήρης
οργάνωση
(κεφαλαίου,
εξοπλισμού,
προσωπικού),
συνεχής
λειτουργία,
μεγάλος κύκλος
εργασιών, και
κερδοσκοπικός
σκοπός

Το ελληνικό σύστημα εμπορικότητας – IV

➤ Εκτός εμπορικότητας

- Ακίνητα, αλλά η εξαίρεση αυτή σχετικοποιείται ολοένα και περισσότερο
 - ✓ Η αγοραπωλησία ακινήτων ως παράγωγα εμπορική πράξη (ως επαγγελματική έδρα από έμπορο: βλ. πιο πάνω, πχ, αγορά ακινήτου από έμπορο για εγκατάσταση ξενοδοχείου ή βιομηχανίας)
 - ✓ Μεσιτεία ακινήτων (βλ. πιο πάνω)
 - ✓ Επεξεργασία ακινήτων (εργολαβική ανέγερση κτιρίου: βλ. πιο πάνω κατ' αναλογία εμπορικότητα)
- Πρωτογενής παραγωγή και διάθεση (*«Δεν υπάγονται εις την αρμοδιότητα των εμποροδικείων αι κατά ιδιοκτημόνων, γεωργών, αμπελουργών αγωγαί περί πωλήσεως των από των κτημάτων αυτών προϊόντων, ουδέ αι κατ' εμπόρων περί πληρωμής προϊόντων γης ή πραγματειών, ηγορασμένων προς ιδίαν αυτών χρήσιν»: ΔΑΕ, άρ. 8*)
 - ✓ Πράξεις παραγωγής (πχ, σπορά, εκτροφή, άντληση, θερισμός, κυνήγι)
 - ✓ Διάθεση προϊόντων πρωτογενούς παραγωγής (πχ, κτηνοτροφία, μελισσοκομία, μεταλλεία, παραγωγή ρεύματος)
 - ✓ Όμως και εδώ η εξαίρεση σχετικοποιείται
 - Επιχειρηματικά οργανωμένη πρωτογενής παραγωγή και διάθεση επεξεργασμένων αγαθών από τον παραγωγό (βλ. πιο πάνω κατ' αναλογία εμπορικότητα)

Έμπορος και εμπορική ιδιότητα – I

➤ Τι είναι εμπορική ιδιότητα;

- Είναι το ιδιαίτερο γνώρισμα της εμπορικότητας, που εάν το έχει κάποιος ή κάποια πράξη επέρχονται ορισμένες ειδικές συνέπειες, οι οποίες δεν επέρχονται σε άλλα πρόσωπα ή πράξεις (αστικές)

➤ Πώς αποκτάται η εμπορική ιδιότητα;

- Η απόκτηση της εμπορικής ιδιότητας διαφέρει ανάλογα με το εάν ένα πρόσωπο είναι φυσικό ή νομικό, αφού ακολουθείται διαφορετικό σύστημα κτήσης εμπορικής ιδιότητας

α) **ά. 1 ΕμπΝ «Έμποροι είναι όσοι μετέρχονται πράξεις εμπορικής και κύριον επάγγελμα έχουν την εμπορίαν»**

- απαιτείται η διενέργεια από ένα φυσικό πρόσωπο πρωτότυπα εμπορικών πράξεων κατά σύνηθες (όχι αποκλειστικό) επάγγελμα
- επάγγελμα : δραστηριότητα που σκοπό έχει τον βιοπορισμό
- διενέργεια των πράξεων πρέπει να είναι συστηματική, ήτοι με κάποια σταθερότητα, χωρίς να είναι απαραίτητο να γίνεται αδιάκοπα
- με το ουσιαστικό σύστημα αποκτούν εμπορική ιδιότητα: α) τα φυσικά πρόσωπα, β) ορισμένα νομικά πρόσωπα που επιδιώκουν εμπορικό σκοπό (δηλ. Ο.Ε., Ε.Ε., αστική εταιρεία 784 ΑΚ)

β) **τυπικό σύστημα κτήσης εμπορικής ιδιότητας:**

- η εμπορική ιδιότητα αποκτάται εκ του νόμου (λόγω της προσδοκίας έντονης οικονομικής εμπλοκής) ανεξαρτήτως σκοπού και ανεξάρτητα από το εάν διενεργεί ή όχι εμπορικές πράξεις (δηλ. Α.Ε., Ε.Π.Ε., Ι.Κ.Ε.)

Έμπορος και εμπορική ιδιότητα – II

➤ Πώς αρχίζει η εμπορική ιδιότητα;

- Εξαρτάται από το σύστημα με το οποίο αποκτάται:
 - ✓ Ουσιαστικό σύστημα: με την έμπρακτη εκδήλωση έστω της πρόθεσης της κατ' επάγγελμα διενέργειας εμπορικών πράξεων
 - ✓ Τυπικό σύστημα: με την πλήρωση των προϋποθέσεων του νόμου (π.χ. καταχώριση στο Γ.Ε.ΜΗ. επί κεφαλαιουχικών εταιριών)

Σημασία έχει η άσκηση της εμπορικής δράσης κατά τα προαναφερθέντα/ η πλήρωση των τυπικών προϋποθέσεων (πχ, εγγραφή σε ΓΕΜΗ, δήλωση έναρξης επιτηδεύματος) δεν χρονολογούν την εμπορική ιδιότητα αλλά συντελούν στην απόδειξή της

➤ Πώς χάνεται η εμπορική ιδιότητα;

- Εξαρτάται από το σύστημα απόκτησης εμπορικής ιδιότητας:
 - ✓ ουσιαστικό σύστημα: όταν έμπρακτα παύσουν την κατ' επάγγελμα διενέργεια εμπορικών πράξεων ή απωλέσουν την εμπορική ικανότητα (καταστούν ανίκανοι προς δικαιοπραξία), και πάντως με τον θάνατο
 - ✓ τυπικό σύστημα: παύει να υπάρχει μαζί με την παύση ύπαρξης του ιδίου του νομικού προσώπου (άρα παύση της εμπορικής ιδιότητας και παύση της ύπαρξης της προσωπικότητας εδώ συμπίπτουν)

Οι βασικές συνέπειες της εμπορικότητας

- Για τις εμπορικές πράξεις εφαρμόζεται η εμπορική νομοθεσία (πχ, για τον αθέμιτο ανταγωνισμό)
- Απόδειξη εμπορικών συναλλαγών με μάρτυρες (394(1δ) ΚΠολΔικ) ανεξαρτήτως ποσού, εκτός αν ο έγγραφος τύπος έχει ορισθεί από τα μέρη ότι έχει συστατικό χαρακτήρα
- Επωνυμία, σύστημα δημοσιότητας (ΓΕΜΗ), ειδική κατοικία και φορολογική μεταχείριση
- **Τήρηση βιβλίων και αυξημένη αποδεικτική δύναμη αυτών: 444, 448 ΚΠολΔικ**
 - Εφόσον είναι συνταγμένα σύμφωνα με τους νόμιμους τύπους, αποτελούν μεταξύ εμπόρων ή άλλων προσώπων υποχρεωμένων να τηρούν όμοια βιβλία πλήρη απόδειξη για όσα αναφέρονται σε αυτά, αλλά επιτρέπεται η ανταπόδειξη
 - Κατά προσώπων όμως που δεν έχουν υποχρέωση να τηρούν αυτά τα βιβλία αποτελούν πλήρη απόδειξη για το μέγεθος της απαίτησης, όταν η ύπαρξή της είναι αποδεδειγμένη με άλλο τρόπο, και μόνο για ένα έτος αφότου γίνει η εγγραφή, εκτός αν ο υπόχρεος αναγνώρισε με την υπογραφή του το περιεχόμενο
- ✓ Ασυμβίβαστα (πχ, κληρικοί, μοναχοί, δημόσιοι υπάλληλοι, δικαστές, δικηγόροι, συμβολαιογράφοι)

Εμπορικά βιβλία (συνοπτικά)

- **Τι είναι τα εμπορικά βιβλία;**
 - Εμπορικά βιβλία είναι τα βιβλία που τηρούνται από τους εμπόρους για την απεικόνιση της εμπορικής περιουσίας τους και των μεταβολών της
- ➤ **Ποια είναι η νομοθεσία για τα εμπορικά βιβλία;**
 - Άρθρα 8 επ. ΕμπΝ + ν. 4308/2014 (Ε.Λ.Π.)
- **Με βάση τον ΕμπΝ:**
 - α) το ημερολόγιο (άρθρο 8 ΕμπΝ), στο οποίο καταγράφεται καθημερινά η περιουσία και τα χρέη του εμπόρου, οι εμπορικές του εργασίες, οι συμβάσεις, οι αποδοχές και οπισθογραφήσεις πιστωτικών τίτλων και γενικά καθετί που λαμβάνει ή πληρώνει για οποιοδήποτε λόγο, όπως λ.χ. η αγορά οικοπέδου, αυτοκινήτου κ.λπ., καταγράφονται κανονικά στο ημερολόγιο
 - β) το βιβλίο αντιγραφής επιστολών (άρθρο 8 ΕμπΝ), στο οποίο ο έμπορος οφείλει να κρατά αντίγραφα των επιστολών που λαμβάνει και των επιστολών που στέλνει, και
 - γ) το βιβλίο απογραφής, όπου αναγράφονται τα περιουσιακά στοιχεία μετά από κατ' έτος καταμέτρηση (απογραφή) των κινητών και ακινήτων της ενσώματης περιουσίας του εμπόρου (άρθρο 9 ΕμπΝ)
- **Με βάση τον ν. 4308/2014:**
 - α) επί απλογραφικού συστήματος το νομικό πρόσωπο τηρεί βιβλίο εσόδων – εξόδων,
 - β) επί διπλογραφικού συστήματος το νομικό πρόσωπο τηρεί: ημερολόγιο, αναλυτικό καθολικό, βιβλίο χρεώσεων και πιστώσεων, ισοζύγιο

➤ Στο απλογραφικό σύστημα κοιτάμε μόνο το «πόσα μπήκαν και πόσα βγήκαν» (μία εγγραφή), ενώ στο διπλογραφικό σύστημα εξετάζουμε «από πού ήρθαν τα χρήματα και πού πήγαν» (διπλή εγγραφή με Χρέωση και Πίστωση)

Παράδειγμα: Αγορά Υπολογιστή με Μετρητά (1.500 €) Στο Απλογραφικό Σύστημα, ο λογιστής ανοίγει το Βιβλίο Εσόδων-Εξόδων και γράφει απλώς μία γραμμή στη στήλη των εξόδων: Έξοδο: Αγορά Παγίου = 1.500 €, επομένως, ξέρουμε ότι ξοδεύτηκαν 1.500 €, αλλά το βιβλίο δεν μας δείχνει αυτόματα από πού βγήκαν (ταμείο ή τράπεζα), ούτε παρακολουθεί την αξία του υπολογιστή ως περιουσία της εταιρίας.

Στο Διπλογραφικό Σύστημα, η συναλλαγή «σπάει» στα δύο (Χρέωση και Πίστωση) για να δείξει την πλήρη εικόνα: Χρέωση: Λογαριασμός «Εξοπλισμός» = 1.500 € (Αυξάνεται η περιουσία μου σε υπολογιστές), Πίστωση: Λογαριασμός «Ταμείο/Μετρητά» = 1.500 € (Μειώνονται τα μετρητά μου) Ξέρουμε ακριβώς τι αγοράστηκε (Εξοπλισμός) και πώς πληρώθηκε (Μετρητά).

➤ Βιβλίο Χρεώσεων και Πιστώσεων (Γενικό Καθολικό) είναι το επίσημο λογιστικό αρχείο στο οποίο ταξινομούνται και αθροίζονται όλες οι οικονομικές συναλλαγές μιας επιχείρησης ανάλογα με το είδος τους (λογαριασμοί).

➤ Αναλυτικό καθολικό: Είναι η ανάλυση και η συγκέντρωση των εγγραφών από το ημερολόγιο σε μεγαλύτερο βαθμό ανάλυσης, όπου οι καρτέλες, παράδειγμα, οι "Πελάτες" αναλύεται στο αναλυτικό καθολικό πελατών σε ξεχωριστές καρτέλες πελάτη (π.χ. "Πελάτης Α", "Πελάτης Β", "Καπα Θήτα ΟΕ" κλπ.). Αντίστοιχα, οι "Προμηθευτές" αναλύονται ανά προμηθευτή, τα "Αποθέματα" ανά είδος κ.ο.κ

➤ Το ισοζύγιο είναι ένας συγκεντρωτικός λογιστικός πίνακας που καταρτίζεται στο τέλος μιας περιόδου (π.χ. μήνα ή έτους) και περιλαμβάνει όλους τους λογαριασμούς του Γενικού Καθολικού. Ο κύριος σκοπός του είναι να ελέγξει αν οι εγγραφές έγιναν σωστά: λόγω της αρχής της διπλής εγγραφής, το Σύνολο των Χρεώσεων πρέπει να ισούται απόλυτα με το Σύνολο των Πιστώσεων. Για κάθε λογαριασμό (π.χ. Ταμείο, Πελάτες, Έξοδα), το ισοζύγιο δείχνει: (α) τα Σύνολα Κινήσεων (πόσα χρήματα κινήθηκαν συνολικά στη Χρέωση και πόσα στην Πίστωση), (β) τα Υπόλοιπα (τη διαφορά μεταξύ Χρέωσης και Πίστωσης, που δείχνει την τρέχουσα αξία του λογαριασμού)

Στο **γενικό καθολικό** για τους πελάτες, εμφανίζεται ο πρωτοβάθμιος λογαριασμός (π.χ. **«30. Πελάτες»**). Αυτός ο λογαριασμός δείχνει τη **συνολική εικόνα** όλων των απαιτήσεων που έχει η επιχείρηση από το σύνολο των πελατών της, χωρίς να τους ξεχωρίζει ονομαστικά.

Παράδειγμα Γενικού Καθολικού: Λογαριασμός «30. Πελάτες»

Χρέωση (Αυξάνει τι μας χρωστάνε)

Αρχικό Υπόλοιπο (Συνολικό): 5.000 €

Νέες Πωλήσεις με πίστωση (Σύνολο): 7.000 €

Σύνολο Χρεώσεων: 12.000 €

Πίστωση (Μειώνει τι μας χρωστάνε)

Εισπράξεις από πελάτες (Σύνολο): 4.000 €

Επιστροφές εμπορευμάτων (Σύνολο): 500 €

Σύνολο Πιστώσεων: 4.500 €

Τελικό Χρεωστικό Υπόλοιπο: 7.500 €

Παράδειγμα Αναλυτικού Καθολικού Πελατών

Στο **Γενικό Καθολικό**, ο λογαριασμός **30.00 Πελάτες** δείχνει μόνο τη συνολική κίνηση και το συνολικό υπόλοιπο όλων των πελατών μαζί. ⓘ

Στο **Αναλυτικό Καθολικό Πελατών**, ο λογαριασμός αυτός αναλύεται σε ξεχωριστή καρτέλα για κάθε πελάτη: ⓘ

Καρτέλα 1: Πελάτης «Α. Παπαδόπουλος» (Κωδικός: 30.00.0001)

Ημερομηνία	Αιτιολογία / Παραστατικό	Χρέωση (€)	Πίστωση (€)	Υπόλοιπο (€)
01/10/2026	Υπόλοιπο προηγούμενου	—	—	500,00 (Χρ)
05/10/2026	Τιμολόγιο Πώλησης #104	1.200,00	—	1.700,00 (Χρ)
12/10/2026	Απόδειξη Είσπραξης #45	—	1.000,00	700,00 (Χρ)

Παράδειγμα Ισοζυγίου (Μηνιαίο)

Ας δούμε την εικόνα των λογαριασμών μιας επιχείρησης στο τέλος ενός μήνα:

Κωδικός & Τίτλος Λογαριασμού	Σύνολο Χρέωσης (€)	Σύνολο Πίστωσης (€)	Χρεωστικό Υπόλοιπο (€)	Πιστωτικό Υπόλοιπο (€)
10. ΜΕΤΡΗΤΑ (Ταμείο)	5.000	2.000	3.000	-
30. ΠΕΛΑΤΕΣ	4.000	1.000	3.000	-
50. Προμηθευτές	1.500	4.500	-	3.000
60. Έξοδα (Αμοιβές & Ενοίκια)	2.000	-	2.000	-
70. Έσοδα από Πωλήσεις	-	5.000	-	5.000
ΣΥΝΟΛΑ	12.500	12.500	8.000	8.000